

23. 10.

Divák a psychoanalýza

Sny jako prameny ikonologie, od psychoanalýzy k antropologii

Jung, Carl Gustav: Picasso. In: *týž, Duše moderního člověka*, 1994, s. 149-154.

Srp, Karel: Štýrský. Text k výstavě *Sny a skutečnosti*. Městské muzeum v Ústí n. Orlicí, 21. 3. – 15. 5. 1997, nestr.

Literatura:

Šmejkal, František: Klíč snů. In: Štýrský, Jindřich, *Sny*, 2003, s. 119-132.

Pech, Milan: Otto Gutfreund: Analýza umělcevy osobnosti jako možný prostředek interpretace jeho díla. In: *Aktuální proměny českých dějin umění. Revize a reklamace tradičního*. Sborník z konference studentů doktorských programů dějin umění v ČR, 2006, 67-73.

Nietzsche, Friedrich, *Tak pravil Zarathustra. Kniha pro všechny a pro nikoho*. 2009.

Jung, Carl Gustav, *Výbor z díla II., Archetypy a nevědomí*, 1997.

Freud, Sigmund, *Výklad snů*, 2005, s. 9-61.

Clear, Jean: Surrealistické zázračno. In: *týž, O surrealismu*. 2010, s. 21-30.

David, Whitney: Symboly v dějinách a jejich objevování. In: Kesner, 2005, s. 73-90.

Vojvodík, Josef: Doslov – Objevování existence jako „existence touhy“. Psychoanalýza, literatura a její interpretky. In: Chateau, Ladislava, *Portrét pro Lou, Sabinu a Marii*, 2006, s. 155-180.

Hauser, Arnold, *Filozofie dějin umění*, 1975.

Sigmund Freud: sublimace

Carl Gustav Jung: archetypy

Symbolické obsahy

MOTIV HARLEKÝNA a cesta do Nekyie PICASSOVY TEMNÉ PERSONY

Jung- Vývoj malířova díla (konstruovaný výstavou 1932 v Curychu) vidí jako Nekyi – cestu do Hádu – tu Picasso absolvuje jako nevědomé alter ego - temná postava (Kundra)- „tragický“ Harlekýn

Nekyia-cesta do temnoty a do podsvětí (podle části Oddysey) – sestup do pekla a smrti, jejímž účelem je nalézt celého člověka

(Lit: Hillman, James: *Sny a podsvětí : nový pohled na sny rozšiřující klasické teorie S. Freuda a C.G. Junga*, 1999.)

Harlekýn: Picassovo alter ego (druhé já, temná duše-Jung)

Barcelonská pouliční představení: Comedia dell'arte - Pulchinella –Kaspar, Jakel.....hlavní obranou je předstírání, že je příliš hloupý na to, aby věděl, o co jde.; harlekýnův triumf nad smrtí (barcelonský karneval), směšná veselost, vtipná hloupost, vulgarita i šarm, něžný nemrava a vytáčivý potíživista, mistr grotesky a mistr převleků, patří do skupiny „zanni“-sluhové (harlekýn a kolombína)

Harlekýn, který se objevuje jako maska (muž mnoha tváří, převléká se za milence....), podává ženám víno a svádí je...(1905)---> svádí klamem, tajemstvím masky

Harlekýn představující touhu po otcovství (Harlekýnova rodina) – Harlekýn-androgyn – kojí své děti (tradiční schopnost postavy)

Merkur (Hermés)-jako neviditelný mohl cestovat kamkoliv ve světě

Alchymie

Podsvětí – paralela k Orfeovy

The World of Harlequin: A Critical Study of the Commedia dell'Arte by Allardyce Nicoll
1964

ZTRACENÝ RÁJ – SNY JINDŘICHA ŠTYRSKÉHO

Záznamy snů: 1925-1940 – sen a ráj – prostor poezie

Dekadentní kód (Vojvodík, Chasseguetová-Smirgelová: perverze) a estetika ošklivosti

De Sade – katalog perverzí (x katalogu nařízení v Levitiku: - proti incestu, „zabránit prolomení bariér, které zajišťují zachování podstaty věcí“. Šasseguetová:18)

Lautremont: Markýz de Lautremont: Zpěvy Maldororovy:

„...vzpouza, kterou Maldoror hlásá je jen jedním bodem jeho hrozného programu. Aby zničil hlas svědomí, učí obecně nepodrobovat se . Chce zkázu civilizace, která je ve všech svých výtvorech a až do základů pošpiněna ideou morálky, která je pramenem našeho utrpení. Od zhnílé „humanity“ nelze však nic doufat. Jakožto vyslovený anarchista napadá, když byl napadal boha, „nadpřirozeným bojem“ celou společnost. Tyto třeštící činy Maldororovy jsou ovládnuty motivem: sklon k sadismu: Genius zla.“ (León Pierre-Quint, ReD, roč. 3, č. 2.)

Arkádie – et in arcadia ego.

„přepodstatnění“

Motivy: harlekýn

Díra v zemi (matka); Chasseguetová-Smirgelová cituje z: Exodus XXIII, 19: *Nebudeš vařit kůzle v mléce jeho matky* – povinnost odpoutání se od matky

Houpačka – nekonečný pohyb bez jediného cíle (sem-tam, zpátky-pryč)